

El Diacrític | | Actualitzat el 10/06/2020 a les 21:15

Vides negres perdudes

Roser Iborra parteix de la manifestació de Black Lives Matter a Vic per recordar que la burgesia catalana també va enriquir-se i no poc amb el tràfic d'esclaus d'Àfrica cap a Amèrica | «No sé si cal netejar la ciutat de símbols esclavistes: crec que més aviat caldria reconvertir-los i explicar-los de manera inequívoca: que els Mas, els Carbó, els Vidal Quadras, els Xifré, els Goytisoló, els Vidal Ribas... que van impulsar la ciutat de Barcelona amb els diners tacats de mort de l'esclavatge siguin recordats pel que van ser»

Lectura de textos al final de la manifestació a la plaça Major de Vic | Sara Blázquez

El dia 7 de juny de 2020 hi va haver, entre altres ciutats arreu de Catalunya i del món, una manifestació a Vic en record de George Floyd, assassinat per un policia a Minneapolis, i contra el racisme. «La pluja mulla, el racisme mata», va dir algú, a l'hora de decidir si s'ajornava o no.

Desafiant la pluja, doncs, els i les manifestants van fer una llarga corrua de paraigües i pancartes des de l'escola La Sínia fins a la plaça Major de Vic.

Entre les pancartes, també una de dedicada als treballadors de Le Porc Gourmet ofegats al Gurri durant un altre dia de pluja intensa, el 22 d'abril passat a la matinada: «Obidiaba Knadno i Sarbjit Singh, morts per racisme laboral».

I el Black Lives Matter cridat, escrit, plorat. En tots els idiomes. Amb totes les veus.

Perquè, sort que hi ha hagut una resposta tan important, però el racisme soterrat que va fer l'assassinat de George Floyd no només possible sinó emmarcat gairebé en uns comportaments policials habituals fa sospitar que només és la punta de l'iceberg, als Estats Units i arreu.

A mi m'ha fet pensar en les visites que vaig poder fer, ja fa temps, als museus de l'esclavatge de Baltimore i de Liverpool.

El museu de Baltimore, National Great Blacks In Wax Museum, no és de fet, com el seu nom indica, només un museu de l'esclavatge, però hi ha la reproducció d'un vaixell de transport d'esclaus. Mentre hi vas passant, una veu va repetint: «Remember»: recorda... recorda. Mentrestant, pots anar llegint a les parets de fusta del vaixell retalls de premsa amb fotografies reals de càstigs i de linxaments d'esclaus o, simplement, de gent negra. El que més em va impressionar, però, van ser les dates d'aquests retalls: feia pocs anys, de tot plegat. Que després trobés Colin Powell (l'artífex de la guerra d'Irak juntament amb George Bush) entre els Great Blacks, però, em va donar la mesura de les seves contradiccions.

Foto de família d'algunes de les participants a la manifestació de Black Lives Matter a Vic Foto: Sara Blázquez

L'International Slavery Museum a Liverpool (inaugurat el 2007, coincidint amb el 200 aniversari de l'abolició de l'esclavitud al Regne Unit), a un altre extrem de la ruta triangular del tràfic d'esclaus (Europa, Àfrica occidental, Amèrica) reconeix i recorda àmpliament, sense embuts, que la ciutat dels Beatles va ser, abans, un dels ports del tràfic d'esclaus més importants.

Parlo dels que conec, però a Nantes, a França, també es pot visitar el Memorial de l'abolició de l'esclavitud.

L'Europa fortalesa s'ha construït damunt la ignomínia.

I em pregunto: per què a Barcelona no hi ha, encara, un museu de l'esclavatge?

Catalunya va intensificar el seu negoci negrer justament després dels primers tractats abolicionistes de l'esclavatge, la qual cosa augmentava els seus beneficis, en quedar-se sense alguns competidors.

Per saber on anem, hem de saber d'on venim.

Hem de saber, per exemple, que el nostre parc Güell es diu així perquè va ser finançat per la família Güell, esclavista. Que un altre negrer, Antonio López, va tenir una estàtua al final de la Via Laietana fins al 2018. Per cert, ara no té estàtua però sí una sala dedicada a la seva memòria al Museu Marítim de Barcelona: textualment, la Sala Marquès de Comillas.

I també cal recordar que l'estàtua de Colom, sense anar més lluny, no representa pas un opressor, sinó un heroi: a la seva base, s'hi reproduïxen les estàtues d'uns indígenes americans agenollats, amb actitud totalment submissa.

No sé si cal netejar la ciutat de símbols esclavistes: crec que més aviat caldria reconvertir-los i explicar-los de manera inequívoca: que els Mas, els Carbó, els Vidal Quadras, els Xifré, els Goytisolo, els Vidal Ribas... que van impulsar la ciutat de Barcelona amb els diners tacats de mort de l'esclavatge siguin recordats pel que van ser.

Per cert, justament el mateix dia 7 de juny de 2020, a Bristol, els manifestants contra el racisme van aterrar l'estàtua del comerciant d'esclaus Edward Colton i la van tirar a l'aigua del port. Hi havia hagut múltiples peticions de retirar-la, anteriorment.

Allò d'anar a fer fortuna a Amèrica ben sovint no era innocent. Els vaixells negrers s'omplien de mercaderies d'aquí que, a l'Àfrica occidental, servien per comprar esclaus que eren carregats com a tals, també: en l'argot de l'època, bultos. Els esclaus anaven cars, però no tant. Els negrers calculaven que, només que arribés un determinat tant per cent de la càrrega viva des de l'Àfrica a Amèrica, el negoci ja era rendible. I, de tornada, portaven les mercaderies d'allà cap aquí: cotó, sucre, tabac, rom...

Doncs, vet aquí d'on venim, també.

Participants a la manifestació de Black Lives Matter a la seva arribada a la plaça Major de Vic Foto: Sara Blázquez

Que els arbres ens deixin veure el bosc. Les vides negres no van importar gaire, no van importar gens, i és amb la seva sang que es van construir alguns dels edificis modernistes catalans més preuats.

Tot i que cal no oblidar, tampoc, que la riquesa d'aquest país es va construir també amb l'esforç enorme de treballadores i treballadors que van migrar dels pobles a la ciutat i que van omplir les fàbriques fosques i van deixar-hi la pell.

I ara, importen? Black lives matter, sí, totes i cadascuna, i Work lives also matter, les vides treballadores també, als escorxadors de porcs i a totes i cadascuna de les empreses que fan de la precarietat un nou esclavatge.

Fonts consultades: «La Catalunya esclavista», al número 390 de La Directa; «Esclavisme a Catalunya», a la Viquipèdia; «L'esclavisme omnipresent», a El País, «Quan català era sinònim de negrer», a El País.